

אוניברסיטת בר-אילן

תאריך עדכון: 26.1.2018

**מוסיקה יהודית: "סאונד" ומנגינה בתפילה האשכנזית (יסוד)
47-783-01
מרצה: פרופ' יהודית פריגישי**

סוג הקורס: סמינר

שנת לימודים: תשע"ט   סמסטר: א   היקף שעות: 3 ש"ש

א. מטרת הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):

בקורס ידון בשאלות פילוסופיות-אסתטיות ומוסיקליות-אנליטיות של ה-"סאונד" והמנגינה בתפילה אשכנזית.

ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

הקורס ייכלל שתי גישות: גישה פילוסופית-אסתטית וגישה מוסיקלית אנליטית. נשאל את השאלות שנוגעות בנושא של קיומם ומשמעותם של ה-"סאונד" והמנגינה בתפילה לפי המסורת של יהודי מזרח אירופה לפני מלחמת העולם השנייה. הגישה המוסיקלית-אנליטית תעסוק בסגנונות מלודיים, קצביים, סגנונות ביצוע, ובהיסטוריה של "נוסח תפילה". הקורס יתבסס על שמיעה ייחודית של הקלטות נדירות מתוך ביצועים חיים.

מהלך השיעורים: הרצאה, דיון, רפרטים/מצגות

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת	הערות
1	הקדמה ודיון: בעיתיות והקשיים של המחקר של המוסיקה האשכנזית המסורתית: גישה היסטורית ו גישה אנתרופולוגית	Frigyesi 2003, Grove's dictionary article, etc. ראה ביבליוגרפיה	

	,Avenary 1963, Frigyesi 2008, etc. ראה ביבליוגרפיה	דקלום מוסיקלי של כתבי הקודש: מהי הסיבה ומתי ואיפה הוא התפתח ומה משמעותו בתפילה אשכנזית	2-3
	Herczog, Levine, Seroussi, etc. ראה ביבליוגרפיה	סגנונות מלודיים וקצביים, מה היא "מנגינה יהודית" ו-"סאונד" יהודי?	4-8
	Ephros, Levine, Slobin, etc. ראה ביבליוגרפיה	סגנונות ביצוע: ג'סטה מוסיקלית, הבעתיות והמסגרת של ווריאציות אישיות: המונח "נוסח תפילה"	9-12
		דיון ומצגות של הפרויקטים האישיים וסיכום	13-14

דרישות קדם:

הקורס פתוח לסטודנטים, תארים שני ושלישי, תואר ראשון (שנה ג')
סטודנטים אחרים יזדקקו לאישור המרצה.

חובות / דרישות / מטלות:

- השתתפות פעילה בדיון משך השיעורים
- מחקר אישי / עצמאי המוצג בפגישות אישיות עם המרצה
- פרזנטציה ו/או הגשת פרויקט בכתב

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר):

- השתתפות 50%
- מחקר, מפגשים, פרזנטציה ו/או הגשת פרויקט בכתב 50%

ד. **ביבליוגרפיה:** (חובה/רשות)

ספרי הלימוד (textbooks) וספרי עזר נוספים: אין

חומר מחייב למבחנים:

מאמרים אנציקלופדיים וספרים בסיסיים

The New Grove Dictionary of Music and Musicians, edited by Stanley Sadie. London: Macmillan Publishers Limited, 2000: „Jewish Music”

Encyclopaedia Judaica. The Macmillan Company, Jerusalem: Keter Publishing House Ltd., 1971: „Music” (by Hanoach Avenary).

Frigyesi, Judit. “Music for Sacred Text”, *The YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe*, ed. in chief, Gershon D. Hundert (published for the YIVO Institute for Jewish Research by New Heaven: Yale University Press, 2008), vol. II: 1222-1225.

[http://www.yivoencyclopedia.org/article.aspx/Music/Music for Sacred Texts](http://www.yivoencyclopedia.org/article.aspx/Music/Music%20for%20Sacred%20Texts)

Idelsohn, A. Z. *Jewish Music in its Historical Development*. New York: Schocken, 1975: “The synagogue song of the ‘Ashkenazim’,” and “Rise and Development of the Precentor and the Chazzan.”

Werner, Eric. 1959. *The Sacred Bridge*. New York: Columbia University Press.

_____. 1976. *A Voice Still Heard: the Sacred Songs of the Ashkenazic Jews*. University Park and London: The Pennsylvania State University Press.

מאמרים ופרקים על נושאים ספציפיים -- לכל סטודנט תהיה רשימת מאמרים אחרת בהתאם לפרויקט האישי שלו:

Avenary, Hanoach. “The Concept of Mode in European Synagogue Chant,” *Yuval* 1971, 2:11-21.

Avenary, Hanoach. *Studies in the Hebrew, Syrian and Greek Liturgical Recitative*. Tel Aviv: Israel Music Institute, 1963.

Avenary, Hanoach. “The Cantorial Fantasia of the Eighteenth and nineteenth Centuries,” in Israel Adler, ed. *Yuval. Studies of the Jewish Music Research Centre*. Jerusalem: The Magnes Press, The Hebrew University, 1968, 65-85.

Ephros, Gershon. “The Hazzanic Recitative: A Unique Contribution to Our Musical heritage,” *Journal of Synagogue Music* 6 (3): 23-28.

Frigyesi, Judit. *Writing on Water – The Sound of Jewish Prayer*, Budapest: Central European University Press, 2018.

---. “The unbearable lightness of ethnomusicological complete editions: the style of the *ba'al tefillah* in the East European Jewish service,” *Studies in the Sources and the Interpretation of Music. Essays in Honor of László Somfai on His 70th Birthday*, ed. László Vikárius and Vera Lampert (Lanham, Maryland: Scarecrow Press, 2005), 7-18.

---. "The 'ugliness' of Jewish prayer – voice quality as the expression of identity," *Musicology* (An International Journal of the Institute of Musicology of the Serbian Academy of Sciences and Arts, 2007/7), 99-118.

---.
" אופיה הייחודי של המוסיקה בבית הכנסת האשכנזי – מחווה לא"צ אידלסון, " *כנישתא - מחקרים על בית הכנסת ועולמו*, כרך 2 (2003), עריכה: יוסף תבורי

---. "Free-Form Recitative and Strophic Structure in the Hallel Psalms" (with Peter Laki), *Orbis Musicae*, vol. VII. (1979-80), 43-80.

---. "Modulation as an Integral Part of the Modal System in Jewish Music," *Musica Judaica*, vol. V, no. 1. (1982-83), 53-71.

Heinemann, Joseph. *The Prayer in the Talmud. Forms and Patterns*. Berlin, New York: Walter de Gruyter, 1977: "The statutory prayer"

Herzog, Avigdor and André Hajdu. "A la recherche du 'Tonus Peregrinus' dans la tradition musicale juive," Israel Adler, ed. *Yuval. Studies of the Jewish Music Research Centre*. Jerusalem: The Magnes Press, The Hebrew University, 1968, 194-203.

Levine, Joseph. 1980-81. "Toward Defining the Jewish Prayer Modes; with Particular Emphasis on the Adonay Malakh Mode," *Musica Judaica* 3/1:13-41.

Seroussi, Edwin. 1997. "Sound" and "Music" in the Traditional Synagogue: New Perspectives. *Second International Conference on Jewish Music*. City University of London. (unpublished)

Slobin, Mark. 1989. *Chosen Voices: the Story of the American Cantorate*. Urbana and Chicago: University of Illinois Press.

Szabolcsi, Bence. 1948. "About Five-tone Scales in the Early Hebrew Melodies." In eds. Samuel Löwinger and Alexander Scheiber, *Ignace Goldziher Memorial Volume I* (Budapest), 309-313.

_____. 1968. "The 'Proclamation Style' in Hebrew Music." *Yuval. Studies of the Jewish Music Research Centre* (Jerusalem) 38-39.

Tarsi, Boaz. 1991. "Tonality and Motivic Interrelationships in the Performance Practice of Nusach," *Journal of Synagogue Music* 21/1:5-27.

Wohlberg, Max. 1954. "The History of the Musical Modes of the Ashkenazic Synagogue and their Usage," in *Proceedings of the Seventh Annual Conference-Convention of the Cantors Assembly of America and the Department of Music of the United Synagogue of America*, pp. 36-42.